TAAHHÜTLÜ MEKTUPLA TEBLİGAT

Tolga AKKAYA*

ÖZET

Bu çalışmada tebligat türlerinden taahhütlü mektupla tebligat incelenmiştir. Çalışmada öncelikle tebligat kavramı, tebligat türleri, özel tebligatın anlamı ve kapsamı açıklanmıştır. Daha sonra taahhütlü mektupla tebligatın mümkün olup olmadığı ve taahhütlü mektupla tebligat örnekleri üzerinde durulmuştur. İncelememizde, mevzuatta izin verilen hâllerde taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla da tebligat yapılmasının mümkün olduğu sonucuna varılmıştır. Bu tür bir tebliğ işlemi, Tebligat Kanunu'na göre yapılan bir tebligat olarak nitelendirilemezse de ilişkin olduğu hukuki süreçlerde hukuki sonuç doğurmaya elverişli bir bilgilendirme ve belgelendirme işlemidir. Taahhütlü mektupla tebligat, Tebligat Kanunu'nda ve Yönetmelikte düzenlenmemişse de özellikle tahkimde, tüketici hakem heyeti yargılamasında, sigorta tahkiminde veya taraflara tebligat usûlünü belirleme konusunda yetki verilen diğer hâllerde uygulanabilecek bir tebligat yöntemidir.

Anahtar Kelimeler: Taahhütlü mektupla tebligat, özel tebligat, sigorta tahkimi, tahkimde tebligat, tüketici hakem heyeti.

GİRİŞ

Tebligat kural olarak Tebligat Kanunu hükümleri ile diğer kanun ve yönetmelik hükümlerine göre tebligat çıkarmaya ve yapmaya yetkili kişi ve merciler tarafından yapılan resmî bir bilgilendirme ve belgelendirme işlemidir. Ancak ilgililerin bilgilendirilmesini gerektiren hukuki süreçler,

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usûl ve İcra İflâs Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, E-posta: takkaya@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6821-2841.

sadece Tebligat Kanunu'nda sayılan ve tebligat çıkarma yetkisi verilen resmî kişi ve kurumlarla sınırlı değildir. Tebligat Kanunu'nda sayılan veya diğer kanunlarda açıkça Tebligat Kanunu'na atıf yapılması nedeniyle bu Kanuna göre yapılacak tebliğ işlemleri yanında yine mevzuatın izin verdiği hâllerde Tebligat Kanunu'nda sayılan veya sayılmayan merciler veya kişiler tarafından Tebligat Kanunu'nda öngörülen usûlden farklı yöntem ve araçlarla da tebligat yapılabilir. Bu çalışmada resmî tebligat dışında kalan özel tebligat usûlü ve taahhütlü mektupla tebligata izin veren örnek bazı düzenlemeler incelenerek taahhütlü mektupla tebligatın tebligat türleri arasında yer alıp almadığı incelenmiştir. Aşağıda önce tebligat kavramı, tebligatın işlevleri ve tebligat türü olarak özel tebligattan söz edilmiş daha sonra taahhütlü ve iadeli taahhütlü mektupla tebligatın hukuki niteliği, temel özellikleri belirtilmiş ve bu tebligat türlerine ilişkin örnekler açıklanmıştır.

I. Genel Olarak Tebligat Kavramı

Tebligat Kanunu'nda veya Tebligat Kanunu Hakkında Yönetmelik'te tebligatın tanımı yapılmamış tebligat türleri düzenlenerek, tebligatın yapılma biçimine ilişkin usûl kurallarına yer verilmiştir.

Posta Hizmetleri Kanunu'nda yer alan tanıma göre (m. 3/1/cc), *"Tebligat: 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu ile diğer kanunlara göre tebliğ için posta veya elektronik posta yoluyla iletilen gönderiyi"* ifade etmektedir. Kanundaki ifade "tebligat"ın posta hizmetlerinin yürütülmesi bakımından tanımlandığını göstermektedir. Posta Hizmetleri Kanunu'na göre tebligat, Tebligat Kanunu hükümlerine göre posta veya elektronik posta yoluyla gönderilen gönderiyi ifade ettiği gibi diğer kanunlara göre tebliğ için posta veya elektronik posta yoluyla iletilen gönderileri de kapsamaktadır.

Posta Hizmetleri Kanunu'nun posta tekeli başlıklı 6'ncı maddesine göre, *"4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usûl Kanunu'nun elektronik tebliğe ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 7201 sayılı Kanun ve diğer kanunlar kapsamındaki elektronik ortam dâhil her türlü tebligatın kabulü, toplanması, işlenmesi, sevki, dağıtımı ve teslimi",* evrensel posta hizmet yü-

kümlüsünün tekelindedir[1]. Bu kanuna göre ise tebligat, tebliğ işleminin konusu olan bir "gönderi" olarak tanımlanmıştır.

Öğretide de tebligat benzer içeriklerle tanımlanmıştır. Bir tanıma göre tebligat, hukuki bir işlemin ilgili bir kimsenin bilgisine sunulması için yetkili makamın, yasa ve yöntemine uygun bir biçimde yazı ile veya ilanla yaptığı bildirim işlemidir. Kısaca tebligat, belgeli teslimattır[2]. Bir başka tanıma göre tebligat, *"bir işlemin ilgilisine yazı, ilan gibi yollarla bildirilmesi ve belgelendirilmesidir"*[3]. Benzer bir tanıma göre, tebliğ (tebligat), *"hukuki işlemlerin kanunda öngörüldüğü şekilde muhatabına veya muhatap adına kabule kanunen yetkili şahıslara yazılı olarak bildirimi ve bu bildirimin yapıldığının, kanunda öngörüldüğü şekilde belgelendirilmesi işlemidir"*[4].

Anayasa Mahkemesi de bir kararında, tebligatı, *"yetkili makamlarca birtakım hukuki işlemlerin, bu işlemin hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlanan kişilere kanuna uygun şekilde bildirimi ve bu bildirimin usûlüne uygun olarak yapıldığının belgelendirilmesi işlemi*" olarak tanımlamıştır[5].

Genel anlamda tebligat kanun, yönetmelik ve usûlüne uygun olarak yürürlüğe giren diğer mevzuat hükümlerine göre, yazı ve ilan gibi yollarla yapılabileceği gibi, bunların dışında diğer haberleşme ve ulaştırma araçlarıyla örneğin faks, telefon, elektronik posta gibi yollarla da tebligat yapılabilir[6].

Tebligat, dava ve diğer yargısal işler açısından, hukuki dinlenilme hakkını ve bu bağlamda savunma hakkını, dolayısıyla adil yargılanma hakkı ve hukuk devleti ilkesini gerçekleştirmeye hizmet eden araçlardan biridir[7]. İdari süreçler bakımından değerlendirildiğinde; idarenin işlem ve eylemlerinin usûle uygun olabilmesi ve işlemlerin muhatabı olan

---

1 Evrensel posta hizmet yükümlüsü: Evrensel posta hizmetini görev sözleşmesi uyarınca sağlamakla yükümlü kılınan hizmet sağlayıcısını ifade etmektedir (PHK m. 3/1/h)

2 **Yılmaz/Çağlar,** s. 39.

3 **Akcan/Albayrak,** s. 24.

4 **Muşul**, s. 21.

5 AMK, 27.9.2012, 20/132 (RG, T. 26.7.2013, S. 28719).

6 **Akcan/Albayrak,** s. 24.

7 **Akcan/Albayrak,** s. 79.

kişilerin bu işlemlerden haberdar olabilmesi, kanunlarda öngörülen sürelerin işleyebilmesi ve gerektiğinde itiraz ve savunma hakkını kullanabilmesi için idari işlemlerin de ilgilisine usûlüne uygun olarak bildirilmesi vazgeçilmez bir araçtır.

Medeni usûl hukuku bakımından dava ve diğer yargısal işler ile uyuşmazlık çözüm yöntemleri bakımından tebligatın hukuki niteliği ise bir usûl işlemi olmasıdır[8]. Zira tebligat, dava veya yargısal süreçlerde yetkili merci tarafından ya da alternatif uyuşmazlık çözüm yollarında uyuşmazlık çözüm sürecini yürüten kişi veya merciler tarafından, ilgili sürecin yürütülmesi ve sonlandırılması için yapılması gereken işlemlerdir.

Tebligatın bu amaca hizmet edebilmesi için bilgilendirme ve belgelendirme olmak üzere iki işlevsel unsura sahip olması gerekir[9]. Bunların gerçekleşebilmesi için öncelikle tebligata konu işlemi içeren belgenin, muhatabına teslim edilmesi gerekmektedir. Mevzuatın izin vermesi hâlinde, farklı iletişim araçlarıyla gerçekleştirilen teslim, bilgilendirme ve belgelendirme işlevlerini içeren[10] işlemleri tebligat olarak tanımlamak ve kabul etmek gerekir.

Tebligatın nasıl yapılacağına ilişkin genel mevzuat Tebligat Kanunu, Posta Hizmetleri Kanunu, Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği olarak sıralanabilir. Zira tebligatı doğrudan düzenleyen hükümler bu mevzuat hükümleri içinde yer almaktadır. Tebligata ilişkin genel hükümler yanında diğer mevzuat hükümlerinde de tebligatın nasıl yapılacağına ilişkin özel düzenlemeler bulunmaktadır. Örneğin İcra ve İflas Kanunu'nda, Vergi Usûl Kanunu'nda, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda tebligata ilişkin özel düzenlemeler yer almaktadır. Tebligata ilişkin özel hükümler bulunması durumun-

---

[8] **Akkaya,** s. 101

[9] "Hemen belirtmelidir ki, tebligat ile ilgili mevzuat hükümleri tamamen şeklidir. Tebligat, bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemidir. Gerek tebliğ işlemi ve gerekse tebliğ tarihi ancak mevzuatta emredilen şekillerle tevsik ve dolayısıyla ispat olunabilir. Bu sebeple tebligatın, usul yasaları ile ilişkisi de daima göz önünde tutulmalıdır." YHGK, 05.02.2019, 2017/1427, 2019/77 (https://www.ictihatlar.com.tr/ictihat-detay-623af92cb0cf635b931e624b.html, E.T. 01.05.2023).

[10] Tebligatın işlevleri konusunda bkz. **Tüzüner**, s. 149 vd.

da, öncelikle özel hükümlerde öngörülen usûl kuralları dikkate alınmalı, burada hüküm bulunmayan hâllerde ise genel hükümlere bakılmalıdır[11]. Örneğin, Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, *"Uluslararası andlaşmalar, yazılı belgelerin doğrudan doğruya postayla veya diğer iletişim araçlarıyla gönderilmesini kabul ettiğinde; yurt dışına yapılan tebligat, iadeli taahhütlü posta veya diğer iletişim araçları ile gerçekleştirilir"* (CMK m. 37/2)[12]. Yine Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, "*bilirkişi tarafından düzenlenen rapor örnekleri, duruşma sırasında Cumhuriyet savcısına, katılana, vekiline, şüpheliye veya sanığa, müdafiine veya kanunî temsilciye doğrudan verilebileceği gibi; kendilerine iadeli taahhütlü mektupla da gönderilebilir"* (CMK m. 67/4).

Çeşitli kanunlarda tebligat usûlüne ilişkin olarak Tebligat Kanunu'na atıf yapılmakta ve bunun yanı sıra tebligata ilişkin bazı özel hükümler yer almaktadır. Bazı kanunlarda ise sadece özel bazı düzenlemeler yer almakta ancak Tebligat Kanunu'na genel bir atıf bulunmamaktadır. Tebligat hukukunun kaynakları arasında sayılan bu tür düzenlemelerde doğrudan Tebligat Kanunu'na atıf yapılmamış olsa dahi, özel hüküm bulunmayan durumlarda, tebligatın Tebligat Kanunu'na ve bu kanuna bağlı olarak çıkarılan mevzuat hükümlerine göre yapılması gerekir[13].

II. Tebligat Kanunu ve Bu Kanuna Bağlı Olarak Çıkarılan Yönetmeliklerin Kapsamı ve Uygulama Alanı

Tebligat Kanunu'nun ve bu Kanuna bağlı olarak çıkarılan yönetmelik hükümlerinin hangi durumlarda uygulanacağı, başka bir deyişle Kanunun kapsamı ve uygulama alanı Tebligat Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Kanunun 1'inci maddesine göre, *"Kazaî merciler, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (I) sayılı*

[11] **Akcan/Albayrak,** s. 35.

[12] Uluslararası andlaşmalar, yazılı belgelerin doğrudan doğruya postayla veya diğer iletişim araçlarıyla gönderilmesini kabul ettiğinde taahhütlü mektupla tebligat yapılacağı konusunda açıklamalar için bkz. **Turhan**, s. 926 vd.

[13] **Akcan/Albayrak**, s. 41.

cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idareler, (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlar, (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile vakıf yükseköğretim kurumları, il özel idareleri, belediyeler, köy hükmî şahsiyetleri, barolar ve noterler tarafından yapılacak elektronik ortam da dâhil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla yapılır".

Maddede sayılan yargı organları, 5018 sayılı Kanunda belirtilen kamu idareleri, düzenleyici ve denetleyici kurumlar, il özel idareleri, belediyeler, köyler, barolar ve noterler tarafından yapılacak yazılı, elektronik veya her tür tebligat, Tebligat Kanunu'na göre yapılmalıdır. Tebliğ işleminin Tebligat Kanunu hükümlerine tâbi olabilmesi için tebliği çıkaran merci TK m. 1'de sayılanlar arasında yer almalı veya o tebliğ işlemi bakımından ilgili kanunda tebliğin Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacağına dair açık hüküm bulunmalıdır[14].

Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacak tebliğ işlemi, aksine bir düzenleme olmadıkça Posta ve Telgraf Teşkilatı veya memur vasıtasıyla yapılır (TK m. 1). Posta Hizmetleri Kanunu'nda düzenlenen "posta tekeli" ne ilişkin hüküm de hem Tebligat Kanunu'na hem de diğer kanunlara göre yapılacak her tür tebligatta, tebligata konu evrakın kabulü, toplanması, işlenmesi, sevki, dağıtımı ve teslimi konusunda posta hizmet yükümlüsüne tekel hakkı tanımaktadır (PHK m. 6/1/b).

Diğer merci veya kişiler tarafından tebligat yapılması gereken hâllerde bunun hangi mevzuata ve hükümlere tâbi olarak yapılacağı konusunda Kanunda açık bir düzenleme yer almamakla birlikte, Kanunun birinci maddesinin düzenlenme biçiminden bu maddede sayılan merciler dışındaki kişiler tarafından yapılacak tebliğ işlemlerinde özel düzenlemeler ile belirtilmedikçe veya tebligat Tebligat Kanunu'nda sayılan merciler aracılığıyla çıkartılmadıkça (örneğin noterler tarafından) Tebligat Kanunu hükümleri uygulanmaz[15].

---

[14] **Muşul**, s. 19; **Yeşilova**, s. 108.

[15] **Kurşat/Koç,** s. 41

Tebligat Kanunu'nun birinci maddesinin kapsamı dışında kalan hâllerde, taraflar tebligatın nasıl yapılacağını aralarında kararlaştırabilirler. Bu durumda tebligat konusunda tarafların kararlaştırdıkları hükümler uygulanır; taraflarca kararlaştırılmamışsa 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu hükümleri uygulanır[16]. Posta Hizmetleri Kanunu'na göre, 213 sayılı Vergi Usûl Kanunu'nun elektronik tebliğe ilişkin hükümleri saklı kalmak kaydıyla, 7201 sayılı Kanun ve diğer kanunlar kapsamındaki elektronik ortam dâhil her türlü tebligatın kabulü, toplanması, işlenmesi, sevki, dağıtımı ve teslimi evrensel posta hizmet sağlayıcısının tekelindedir (PHK m. 6/1/b). Aynı Kanunun 22'nci maddesine göre, elektronik ortam dahil her tür tebligat Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) tarafından yapılır.

Sonuç olarak tebligat, sadece Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılan bilgilendirme işlemi değil; mevzuatta özel hüküm bulunması hâlinde belirli usûllerle hukuki işlemlerden muhatabın haberdar edilebilmesi için yapılan diğer bilgilendirme ve belgelendirme işlemlerini de kapsamaktadır. Bilgilendirme ve belgelendirme işleminin yöntemi, tebligatın hangi hukuki düzenlemeye göre yapılacağına göre farklılık arz edebilir.

Tebligat, tebligatı çıkaran merci ve kişinin niteliği ile tebligat işleminde izlenecek usûl dikkate alınarak, resmî ve özel tebligat olmak üzere sınıflandırılabilir. Öğretide bu konuda yapılan ayrıma göre, resmî tebligat *"kamu hukuku tüzel kişileri ile kamu hukuku hükümlerine tabi makam ve merciler tarafından Kanun, Yönetmelik ve Esaslara göre yapılan tebligattır"*. Özel tebligat ise, *"özel hukuk hükümlerine tâbi kurum ve kişiler ile Tebligat Kanunu hükümleri kapsamı dışında kalan ve Posta Kanunu hükümlerine göre yapılan tebligattır"*[17]. Bir görüşe göre, esasında özel tebligat olarak nitelendirilen tebligatta, Tebligat Kanunu kapsamında hukuki anlamda bir tebligattan bahsedilemez. Zira tebligattan anlaşılması gereken, tebligat mevzuatına tabi kurumlar tarafından yapılan tebligattır. Bunların dışındakiler, mevzuata tâbi olmayıp ispat vasıtası olması bakımından önem

---

[16] Yargıtay Ticaret Dairesi, 688/2688, 2.4.1971, RKD 1971/6-7, 230 (**Yılmaz/Çağlar,** s. 52; **Kurşat/Koç,** s. 40).

[17] **Atalı/Ermenek/Üçüncü,** s. 93; **Deliduman**, s. 30; **Akcan/Albayrak,** s. 79.

arz eden hususlardır[18]. Örneğin, Tebligat Kanunu'na göre tebligat yapabilecekler dışında kalan gerçek veya tüzel kişilerin, bir başkasına taahhütlü mektupla (postayla) ihtar göndermesi özel tebligattır[19]. Özel tebligatta, Tebligat Kanunu'nun genel hükümleri uyarınca tebliğ işlemi yapılmaz. Örneğin, tebliğ sırasında muhatabın veya yerine tebligat yapılabilecek kişinin adreste bulunmaması hâlinde, tebliğ imkânsızlığı nedeniyle TK m. 21 uyarınca tebliğ yapılması, ancak Tebligat Kanunu'na göre yapılan tebliğler için mümkün olabilir.

Kanımızca resmî ve özel tebligat sınıflandırması bakımından dikkate alınması gereken ölçüt, sadece tebliğ işlemini yapan merci ya da kişinin resmî sıfatı haiz olup olmamasıdır. Tebligat Kanunu veya diğer kanunlara göre, resmî merciler tarafından tebliğ işlemi gerçekleştirilmekteyse resmî tebligat, bunun dışındaki hâllerde ise özel tebligattan söz edilmelidir. Zira kamu kurum ve kuruluşları tarafından, Tebligat Kanunu hükümleri dışında, özel kanun hükümlerine dayanılarak farklı bir usûl izlenerek tebligat yapılması da mümkündür. Bu durumda Tebligat Kanunu hükümleri uygulanmamakla birlikte, tebligat bir kamu kuruluşu veya kurumu tarafından ve mevzuata göre gerçekleştirildiğinden tebliğ işleminin resmî olarak nitelendirilmesi gerekir. Örneğin, Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre, *"Uluslararası andlaşmalar, yazılı belgelerin doğrudan doğruya postayla veya diğer iletişim araçlarıyla gönderilmesini kabul ettiğinde; yurt dışına yapılan tebligat, iadeli taahhütlü posta veya diğer iletişim araçları ile gerçekleştirilir"*. Bu düzenlemeye göre Tebligat Kanunu hükümleri uygulanmadan, iadeli taahhütlü posta veya diğer iletişim araçlarıyla da tebligat gerçekleştirilebilir. Keza Vergi Usûl Kanunu uyarınca yapılacak elektronik tebligatlarda, Tebligat Kanunu hükümleri değil Vergi Usûl Kanunu'nun 107/A hükmüne göre tebligat yapılır. Bu maddeye göre, *"Maliye Bakanlığı, elektronik ortamda yapılacak tebliğle ilgili her türlü teknik altyapıyı kurmaya veya kurulmuş olanları kullanmaya, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma zorunluluğu getirmeye ve kendisine elektronik ortamda tebliğ yapılacakları*

---

[18] **Akcan/Albayrak,** s. 79; **Albayrak**, s. 68. Bir görüşe göre, taahhütlü mektupla tebligat Tebligat Kanunu'na göre tebligat çıkarması zorunlu olan merciler bakımından yok hükmündedir. Bkz. **Muşul**, s. 40.

[19] **Atalı/Ermenek/Üçüncü,** s. 93.

ve elektronik tebliğe ilişkin diğer usûl ve esasları belirlemeye yetkilidir". Buna göre Tebligat Kanunu hükümleri uygulanmasa dahi, tebligat resmî merci tarafından yapılmaktaysa, tebligatı resmî tebligat olarak nitelendirmek gerekir.

Sonuç olarak, özel hukuk hükümlerine tâbi kişiler tarafından Tebligat Kanunu hükümlerine veya diğer mevzuat hükümlerine göre tebligat yapılması durumunda özel tebligattan söz edilir. Özel tebligat, Tebligat Kanunu hükümlerine tâbi olabileceği gibi Tebligat Kanunu kapsamı dışında kalan usûllerle de yapılabilir. Bilgilendirme ve belgelendirme işleminin, medenî usûl hukuku bakımından bir tebligat ve usûl işlemi olarak nitelendirilebilmesi için mutlaka Tebligat Kanunu'nda öngörülen usûlle yapılması zorunlu değildir. Zira birçok kanunda yer alan özel hükümlerde farklı tebligat usûllerine de yer verilmiştir.

Öğretide haklı olarak belirtildiği üzere, Tebligat Kanunu dışında diğer özel hükümlerde tebliğe ilişkin farklı usûller öngörülmesi, tebligat memurlarının usûlsüz tebliğlerinin sayısını artırmakta ve muhatapların haklarına zarar verebilmektedir. Bu nedenle önemli ve vazgeçilmez bir ihtiyaç olmadıkça tebligat konusunda diğer kanunlarda özel düzenlemeler yapılmasından kaçınılmalı, gerekli ise bu düzenleme Tebligat Kanunu'nda yapılmalıdır. Tebligata ilişkin özel düzenlemelerde açıklık bulunmaması hâlinde, Tebligat Kanunu'nun genel hükümlerinden yararlanılmalıdır[20]. Örneğin, İmar Kanunu hükümlerine göre, ruhsatsız veya yapı ruhsatına aykırı olarak başlanan yapılar bakımından, inşaatın durdurulmasına dair kararın, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılacağına ve tebligatın bir nüshasının muhtara bırakılacağına ilişkin hüküm bu durumun örneklerinden biridir (İK m. 32/2).

Günümüzde farklı hukuk dallarında farklı düzeydeki mevzuat hükümleriyle düzenlenmiş tebligat türlerinin var olması, tebligat konusundaki ilkelerin herkes için eşit ve tutarlı şekilde uygulanmasını engellemektedir. Hatta bazı hükümlerin, aşağıda açıklandığı üzere, Anayasaya aykırı bulunduğunu ve bu nedenle Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini görmekteyiz. Kanımızca Tebligat Kanunu'nda yapılacak genel

[20] **Yılmaz/Çağlar,** s. 68.

bir düzenlemeyle, Tebligat Kanunu'ndaki tebligat türleri dışında, başka kanunlarda ve mevzuatta düzenlenebilecek tebligat türlerine açıkça atıfta bulunulmalı ve bu tebligat türlerine ilişkin uyulması zorunlu genel ilkeler ve esaslar belirlenmelidir.

III. Taahhütlü Mektupla (Postayla) Tebligat

A. Hukuki Niteliği ve Tebliğ Usulü

Tebligat Kanunu'nda ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte, tebligatın taahhütlü mektupla yapılabileceğine ilişkin genel bir düzenleme bulunmamaktadır. Sadece yabancı ülkede yaşayanlara ilanen tebligat yapılmasını düzenleyen hükümde, iadeli taahhütlü mektupla bildirim yapılması da tebligatın usûlüne uygun gerçekleşmesi için aranan şartlar arasında sayılmıştır. Kanuna göre, "*Yabancı memleketlerde oturanlara ilanen tebligat yapılmasını icabettiren ahvalde tebliği çıkaran merci, tebliğ olunacak evrak ile ilan suretlerini yabancı memlekette bulunan kimsenin malüm adresine ayrıca iadeli taahhütlü mektupla gönderir ve posta makbuzunu dosyasına koyar*" (TK m. 28/son). Buna göre, iadeli taahhütlü mektup gönderilmesi de tebligatın yapılması için kullanılan yöntemlerden biridir. Başka bir deyişle, şeklî nitelikteki bu tebligat kuralına aykırı işlem yapılması, tebligatı usûlsüz hale getirir.

Taahhütlü mektupla tebligat, Tebligat Kanunu ve Yönetmelikte tebligat türleri arasında genel olarak sayılmamışsa da diğer bazı kanunlarda ve özel düzenlemelerde taahhütlü mektupla tebligat yapılabileceğine dair hükümler bulunmaktadır. Aşağıda örneklerle açıklandığı üzere bazı hâllerde taahhütlü mektupla tebligat yeterli iken bazı hâllerde ise iadeli taahhütlü mektupla tebligat yapılmasına izin verilmiştir. Tebligatın geçerliliği bakımından önemli olan, taahhütlü mektupla tebligatı düzenleyen özel düzenlemede benimsenen usule göre gerekli şartların yerine getirilmesidir. Her iki gönderim türünde de gönderi muhataba imza karşılığı teslim edilmektedir. İadeli taahhütlü gönderi de ise ayrıca göndericiye bir alma haber kağıdı (teslim belgesi) gönderilmektedir.

Taahhütlü mektupla tebligat, yapılış şekline göre PTT yoluyla tebligat arasında yer alır. Tebligatı çıkaran kurum ve kişilerin niteliğine göre yapılan ayrıma göre ise resmî veya özel tebligat olarak yapılabilir. Taahhütlü mektupla tebligat, resmî kurum ve merciler tarafından çıkarılmaktaysa resmî tebligat, bu kurum ve kişiler dışında kalanlar tarafından çıkarılmaktaysa özel tebligat olarak kabul edilmelidir. Yukarıda da açıkladığımız üzere resmî-özel tebligat ayrımında kanımızca dikkate alınması gereken ölçüt, tebligatı çıkaran merciin resmî sıfata sahip olup olmamasıdır. Örneğin, Devlet İhale Kanunu'na göre kesinleşen ihale kararının iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanması resmî tebligattır. Buna karşılık, HMK'ya göre yürütülen tahkim yargılamasında taraflarca taahhütlü mektupla tebligat usûlünün kabul edilmiş olması hâlinde, hakem heyetinin tahkime ilişkin işlemleri taahhütlü mektupla tebliğ etmesi ise özel tebligattır. Sonuç olarak, mevzuatın taahhütlü mektupla tebligata izin verdiği hâllerde tebligatı çıkaran merciin veya kişinin resmî sıfatının olup olmamasına göre tebligat resmî veya özel tebligat olarak nitelendirilebilir. Taahhütlü mektupla tebligat, özel tebligat olarak nitelendirilse dahi ilgili mevzuata ve usûlüne göre yapılması hâlinde bu bildirimler de tebliğ sonucunu doğurur.

Taahhütlü mektupla tebligatta hangi usulün izleneceği Posta Hizmetleri Kanunu, Evrensel Posta Hizmetlerinin Sağlanmasına İlişkin Kabul ve Dağıtım Yönergesi ile Posta ve Kargo Hizmetleri İşletme Prosedürü[21] dikkate alınarak belirlenmelidir. Taahhütlü mektupla tebligat usulünün bütün detaylarıyla açıklanması bu çalışmanın kapsamını aştığından, genel olarak temel bazı özellikleri üzerinde durulmuştur.

Posta Hizmetleri Kanunu, taahhütlü gönderi hizmetini tanımlamamıştır. Ancak Posta ve Telgraf Teşkilatı'nın resmî internet sayfasında su-

[21] Daha önce "PTT A.Ş. Posta ve Kargo Hizmetleri Usul ve Esasları" ile düzenlenen posta hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, artık "Posta ve Kargo Hizmetleri İşletme Prosedürü"ne göre yürütülmektedir. Ancak söz konusu düzenleme bu çalışmanın tamamlandığı 3 Mayıs 2024 tarihi itibariyle PTT resmî internet sitesinde veya kurumsal mevzuat bölümünde yayınlanmadığından içeriği hakkında değerlendirme yapılamamıştır.

nulan hizmetlerle ilgili açıklamalar bölümünde, taahhütlü gönderi, özel bir hizmet olarak tanımlanmış ve özellikleri açıklanmıştır.

Taahhütlü mektupla (gönderi) tebligatın açıklanabilmesi bakımından öncelikle "mektup" ve "taahhütlü hizmeti" kavramlarının anlamı belirlenmelidir. Posta ve Telgraf Teşkilatı'nın (PTT) tanımına göre, *"Kişisel haber niteliği taşıyan ve herhangi bir fiziksel araç üzerine yazılan, gönderici tarafından gönderi üzerinde belirtilen adrese sevk ve teslim edilmesi istenilen maddelere Mektup denir"*[22]. Mektuplar, kayıtlı ya da kayıtsız olarak postaya verilebilir[23].

Yine PTT'nin tanımına göre taahhütlü (kayıtlı) özel hizmeti[24], *"Yurtiçi mektup, posta kartı, tebrik ve davetiyeler, basılmış kağıt, görme engellilere özgü yazıların postaya verilmesinden itibaren kayda tabi tutularak alıcısına imza karşılığında teslim edilmesini ve kaybı hâlinde de üst sınırı belirlenmiş tazminat ödenmesini gerektiren özel hizmeti"* ifade eder[25]. Buna göre taahhütlü mektup kayıtlı olarak muhataba gönderilir, imza karşılığında teslim edilir. Bu hizmet türünde taahhütlü mektubu teslim eden posta görevlisi mektubun teslim tarihini, mektubu teslim alan kişinin adını, soyadını ve imzasını teslim listesine kaydeder ancak ayrıca göndericiye iade edilen bir tutanak veya belge düzenlemez. Gönderici mektubun kime, hangi tarihte teslim edildiğini PTT kayıtlarından elektronik ortamda veya yazılı olarak takip ve tespit edebilir.

---

[22] https://www.ptt.gov.tr/yurt-ici-posta-hizmetleri-haberlesme-maddeleri, ET. 12.12.2023.

[23] Posta Hizmetleri Kanunu ise "mektup" tanımına yer vermemiş, bunun yerine posta gönderisini tanımlamıştır. Kanuna göre "posta gönderisi", "Göndericinin bizzat kendisi veya talimatıyla, üzerinde belirtilen yer ve adrese, gönderi türüne ve özel hizmetine göre teslim edilen haberleşme gönderileri ile kitap, katalog, gazete ve süreli yayınları, görme engellilere özgü yazıları, ticari değeri olsun veya olmasın eşya içeren en fazla beş kilogram ağırlığa veya elli desimetreküp hacme sahip posta maddesi ile posta kolisi veya kargosunu" ifade eder (PHK m. 3/1/u).

[24] Posta Hizmetleri Kanunu'na göre "özel hizmet", müşteri talepleri doğrultusunda ek olarak verilen hizmetleri ifade eder (PHK m. 3/1/s). Aynı Kanuna göre, kayıtlı gönderi ise kabulünden teslimine kadar kayda tabi tutulan gönderiyi ifade eder (PHK m. 3/1/s).

[25] https://www.ptt.gov.tr/yurt-ici-posta-hizmetleri-ozel-hizmetler, ET. 12.12.2023.

Taahhütlü mektup, iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilmektedir. Posta ve Telgraf Teşkilatı mevzuatında bu hizmet iadeli taahhütlü hizmeti olarak tanımlanmamıştır. Bununla birlikte bu hizmeti ifade eden "alma haber özel hizmeti" tanımlanmıştır. Bu hizmet ise *"kayıtlı olmak koşuluyla diğer gönderilerin alıcısına ya da alıcı adına gönderiyi alabilecek kişilere imza karşılığı teslim edildiğinin, göndericiye bildirilmesini"* ifade eder. Alma haber özel hizmetini içeren gönderiler ile birlikte düzenlenen belgeye *"Alma Haberi Kartı"* denir[26]. Alma haberli işaretini taşıyan gönderilerin teslimi sırasında alma haberi kartının ilgili yerleri usulüne göre doldurulur, alıcıya imzalattırılır ve göndericisine gönderilmek üzere ilgili PTT merkezine geri getirilir. Alıcısından başkasına teslim veya alıcı imzasının okunamaması halinde, teslim alanın adı soyadı ile mutemedi, oğlu, eşi gibi açıklayıcı bilgiler alma haberlerine de yazılır.

Taahhütlü ve iadeli taahhütlü mektuplarda, gönderinin alıcıya ulaşıp ulaşmadığı, ulaştıysa hangi tarihte ulaştığı, kime teslim edildiği PTT kayıtlarıyla tespit edilebilir. Ayrıca her gönderi bir kodla eşleştirildiği için elektronik ortamda da gönderiyi takip etmek mümkündür. İadeli taahhütlü gönderi hizmetinde ise ayrıca bir teslim alındı belgesi (alma haberi kartı) düzenlenir. Bu belge Tebligat Kanunu'ndaki tebliğ mazbatasına benzetilebilir. Belgede gönderinin türü (örneğin mektup), gönderi teslim edilmişse hangi tarihte teslim edildiği, gönderiyi teslim alanın adı soyadı ve imzası ile gönderiyi teslim eden posta memurunun adı soyadı ve imzası yer alır. Böylece gönderinin muhataba ulaşıp ulaşmadığı, ulaştıysa hangi tarihte ve kim tarafından teslim edildiği, göndericiye dönen "alma haberi kartı" ile belgelendirilir. Başka bir deyişle alma haberi kartı, iadeli taahhütlü mektubu gönderen merci veya kişiye döneceği için tebligat açısından önemli olan belgelendirme işlevi de yerine getirilmiş olur. Sonuç olarak hem taahhütlü mektup hem de iadeli taahhütlü mektup kayıtlı posta hizmeti olup gönderinin muhatabına ulaşıp ulaşmadığı, kime teslim edildiği, hangi tarihte teslim edildiği, teslim alanın imzası bilgileri PTT kayıtlarından tespit edilebilir.

---

[26] https://www.ptt.gov.tr/yurt-ici-posta-hizmetleri-ozel-hizmetler, ET. 01.05.2024.

Taahhütlü mektubun alıcısına dağıtım ve teslim usûlü posta mevzuatında ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Ancak dağıtım ve teslim usulünü ayrıntılı olarak açıklamak bu çalışmanın kapsamını aştığından genel esaslarının açıklanmasıyla yetinilmiştir. Evrensel Posta Hizmetlerinin Sağlanmasına İlişkin Kabul ve Dağıtım Yönergesi'nin[27] 9'uncu maddesine göre, gönderiler türüne göre kayıtlı olarak kabul edilebilir. Aynı Yönergenin 10'uncu maddesine göre, gönderiler, genel kural olarak gönderi üzerindeki alıcı adresinde alıcılarına ya da bunlar adına alabilecek kişilere PTT A.Ş. Posta ve Kargo Hizmetleri Usul ve Esasları'na göre (Uygulamada Posta ve Kargo Hizmetleri İşletme Prosedürüne göre) teslim edilir. Buna göre kayıtlı gönderiler, kural olarak alıcılarına ya da bunlar adına alabilecek kişilere teslim edilir. Resmi daire, kurum veya tüzel kişiler adına gelen gönderiler ise imza karşılığında kurumun mutemetine veya bunların müdür, amir veya yetkili personeline teslim edilir. Adreste alıcı ya da yetişkin birinin bulunmaması veya adresin kapalı olması hâlinde, kayıtlı gönderiler için adrese haber kağıdı bırakılır ve diğer iletişim kanallarıyla alıcıya haber verilir. Haber kâğıdında alıcının müracaat edeceği PTT işyeri adı, gönderi barkodu ve telefon numarası belirtilir. Gönderi, ilgili PTT görevlisi tarafından PTT işyerine götürülerek imzalı olarak teslim edilir. Uygulamada taahhütlü ve iadeli taahhütlü mektuplar, posta memuru tarafından adreste ulaşılmışsa alıcıya teslim edilir. Alıcı teslim sırasında yoksa ancak adreste görünüş itibariyle on sekiz yaşından büyük biri varsa, gönderi o kişiye imza karşılığı teslim edilmektedir. Adreste kimsenin bulunmaması halinde ise gönderi en yakın PTT merkez müdürlüğüne gönderilmektedir ve adresin kapısına mektubun barkod numarasını da içeren bir haber kağıdı bırakılmaktadır.

Tebliğ sırasında kimlik tespiti yapılması, okuma yazma bilmeyenlere ve imza atamayanlara teslim şekli, alıcının ve adresinin araştırılması, adreste alıcısı bulunamayan gönderiler hakkında nasıl işlem yapılacağı, gönderilerin üzerinde yazılı adresten başka yerde teslim edilmesi şartları, kabul edilmeyen gönderiler için yapılması gereken işlemler ve tebliğe ilişkin benzeri diğer durumlar Posta ve Kargo Hizmetleri İşletme Pro-

[27] Posta İle İlgili Genel Mevzuat, https://www.ptt.gov.tr/ptt-kurumsal-mevzuat, E.T., 02.05.2024.

sedüründe ayrıntılı olarak düzenlenmiş olup taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebligatta ortaya çıkabilecek bu ve benzeri durumlar için ilgili prosedüre göre işlem yapılmalı tebliğ usulü ve tarihi konusundaki uyuşmazlıklar bu hükümlere göre çözülmelidir.

Sonuç olarak taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat usulü benimsenmişse, yukarıda özetle ifade edilen usûle göre tebliğ işlemi yapılır. Tebligata bağlanan hukuki sonuçların doğabilmesi için gönderinin alıcıya (muhataba) veya posta mevzuatının izin verdiği kişilere teslim edilmiş olması veya tebliğ sırasında alıcı (muhatap) veya onun yerine evrakı alacak kişinin olmaması nedeniyle adrese haber kağıdının yapıştırılması gereklidir. Taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupta tebliğin hangi tarihte yapılmış sayılacağına dair posta mevzuatında bir düzenleme yoktur. Kanımızca taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebliğ, gönderinin alıcıya veya alıcı adına gönderiyi almaya yetkili kişiye teslim tarihinde ve haber kağıdının adresin kapısına yapıştırıldığı tarihte yapılmış sayılmalıdır.

B. Taahhütlü Mektupla Tebligat Örnekleri

1. Devlet İhale Kanunu ve Kamu İhale Kanunu

Tebligat hukuku bakımından özel bir düzenleme niteliğindeki, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun *"kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi" başlıklı maddesine göre, onaylanan ihale kararı ihale yapılan veya vekiline imzası alınmak suretiyle bildirilir veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat adresine postalanır (DİK m. 32)*. Bu hükme göre, ihale kararının ihale yapılan kişiye veya vekiline iadeli taahhütlü mektupla tebliğ edileceği açıkça düzenlenmiştir.

İadeli taahhütlü mektupla tebliğ usulü 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda da düzenlenmiştir. Örneğin, Kanunun 65'inci maddesine göre, aday, istekliler ve istekli olabileceklere yapılacak her türlü bildirim ve tebligatlarda, idareler veya Kurum tarafından imza karşılığı elden, iadeli taahhütlü mektupla, elektronik ortamda veya faksla tebligat yapılabilir.

Bununla birlikte, Anayasa Mahkemesi ise taahhütlü mektupla tebligata ilişkin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 65'inci maddesinde yer alan *"İadeli taahhütlü mektupla yapılan tebligatlarda mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün, kararın istekliye tebliğ tarihi sayılır."* hükmünün iptali istemiyle açılan iptal davasında; iadeli taahhütlü mektupla yapılan tebligatlarda, mektubun postaya verilmesini takip eden yedinci gün kararın ilgiliye tebliğ edilmiş sayılacağına ilişkin hükmü iptal etmiştir[28]. Söz konusu hüküm, tebligat yapılacak muhatap bakımından *"Kendilerinden kaynaklanmayan ve kendilerine kusur izafe edilmesi mümkün olmayan sebeplerle posta hizmetlerinde yaşanan bir gecikme sonucunda, kendilerine fiilen herhangi bir bildirim ve tebligat yapılmaksızın, haklarında alınan kararların tebliğ edilmiş sayılmasının, ilgililerin kazandıkları ihaleye ilişkin sözleşme yapmaları, Kanun'un 56. maddesi uyarınca ihaleye karşı itirazen şikayette bulunabilmeleri veya ihaleye karşı adli ya da idari makamlar nezdinde dava açabilmeleri gibi bazı hakların kullanılamamasına neden olacağı"* gerekçesiyle Anayasa'nın hukuk devleti (AY m. 2), adil yargılanma hakkı (AY m. 36) ve temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması (AY m. 13) maddelerine aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Bununla beraber Mahkeme kararının detayları incelendiğinde, tebligatın iadeli taahhütlü mektupla yapılması bakımından Anayasa'ya bir aykırılık tespit edilmediği; Anayasa'ya aykırılığın, tebligatın "iadeli taahhütlü mektubun gönderilmesinden itibaren 7 gün sonra yapılmış sayılmasına" ilişkin hüküm bakımından ve fiilen herhangi bir tebligatın (bilgilendirmenin) yapılmamış olması nedeniyle tespit edildiği anlaşılmaktadır.

2. İcra ve İflâs Kanunu

İcra ve İflâs Kanunu'nda da Tebligat Kanunu ve Yönetmelikte öngörülmeyen usûlde, posta yoluyla tebligat yapılabileceğine dair hüküm bulunmaktadır. Örneğin, iflâsta yeniden alacaklılar toplantısı yapılması hâlinde, toplantı gündemindeki konular hakkında alacaklıların oyu, ken-

[28] AMK, 27.9.2012, 20/132 (RG, 26.7.2013 T., 28719 K.) Ayrıca bkz. http://kararlaryeni.anayasa.gov.tr/Karar/Content/22f81eb9-1c33-450e-99e0-8546f0141b30?higllightText=tebligat%20kanunu&excludeGerekce=False&wordsOnly=False, (E.T., 18.09.2018).

dilerinin bilinen adreslerine taahhütlü bir mektupla gönderilecek davet üzerine ve imzası noterlikçe tasdikli cevap yazısı ile elde edilebilir (İİK m. 240)[29]. Buna göre, kanunda açıkça taahhütlü mektup gönderilmesinin tebliğ işlemi olduğu belirtilmemişse de kanımızca davetin taahhütlü mektupla gönderilmesi ve buna bağlı olarak alacaklının oy vermesinin mümkün olması, başka bir deyişle alacaklılar toplantısına ilişkin işlemlerin yapılabilmesi bu bildirimin tebligat işlemi olduğunu göstermektedir.

Konkordatoyla ilgili bir hükümde ise komiserin, İİK 288'inci madde uyarınca yapılacak ilânla, ilân tarihinden itibaren onbeş gün içinde alacaklarını bildirmeye davet olunacağı ve ayrıca, ilânın birer suretinin adresi belli olan alacaklılara posta ile gönderileceği düzenlenmiştir. Yine alacaklılar toplantısına davette de ilanın birer suretinin adresi bilinen alacaklılara posta yoluyla gönderilmesi gerekir (İİK m. 301). Kanunda posta gönderisinin taahhütlü veya iadeli taahhütlü olmasıyla ilgili bir açıklama ise bulunmamaktadır. Bu hükümler uyarınca alacaklıya posta yoluyla yapılacak bilgilendirme, kanımızca tebligat olarak kabul edilmemelidir. Zira alacaklıların bilgilendirilmesi esasen ilan yoluyla yapılmaktadır, posta gönderilmesi ise ilana ek olarak ayrıca alacaklıların haberdar olmasını kolaylaştıran bir araç olarak kabul edilmelidir.

3. Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Milletlerarası Tahkim Kanunu

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda da tahkime ilişkin hükümler arasında tebligata ilişkin özel bir düzenleme bulunmaktadır. Bu Kanuna göre yürütülen tahkimde taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça tebligat, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır (HMK m. 438). Hüküm sadece hakem heyetinin tahkim yargılaması sonunda vereceği karar bakımından değil, tahkim sürecinde taraflara yapılacak tüm tebligatlar bakımından geçerlidir[30].

---

[29] İcra ve İflâs Kanunu'na göre, icra dairelerince yapılacak tebliğler Tebligat Kanunu hükümlerine göre olacaksa da (İİK m. 21/1) İİK m. 240' da yer alan özel düzenleme uyarınca taahhütlü mektupla tebliğ yapılabilir.

[30] **Yeşilova**, s. 109; **Özbay/Korucu,** s. 207.

Hüküm kural olarak tebligatın Tebligat Kanunu'na göre yapılacağını belirtmekle birlikte, aksinin kararlaştırılmasının mümkün olduğunu ve bu bağlamda tebligat yönteminin taraflarca belirleneceğini de öngörmüştür. Buna göre, taraflarca kararlaştırılması hâlinde iadeli taahhütlü mektup, taahhütlü mektup veya e-posta gönderilmesi gibi başka bir iletişim aracıyla da tebligat yapılması mümkündür. Uygulamada tebliğ genellikle, elektronik postayla, PTT veya diğer posta veya kargo şirketleri aracılığıyla yapılmaktadır[31]. Tebligatın noter vasıtasıyla ve Tebligat Kanunu hükümlerine göre yaptırılması da mümkündür. Tebligat için daha basit yöntemlerin benimsenmesinin sebebi, zamandan tasarruf ve masrafların artmasının önüne geçmektir[32]. Tahkimde tebligata ilişkin taraflarca özel bir yöntem benimsenirse Tebligat Kanunu'nun hükümleri uygulanmayacağından, tebligatın yapılıp yapılmadığı veya ne zaman yapıldığının tespiti konusunda hakemlere geniş bir takdir yetkisi tanınmaktadır. Bu konuda tebligat hukukunda kabul edilen ilkelerin ve hükümlerin kıyasen uygulanmasında fayda olduğu görüşüne biz de katılmaktayız[33]. Bu bağlamda, tahkimde taraflarca kararlaştırılan tebligat usûlünün eşitlik ilkesini ve hukuki dinlenilme hakkını ihlal etmeyecek şekilde belirlenmesi gerekir[34].

Milletlerarası Tahkim Kanunu'nda da tebligata ilişkin özel düzenleme bulunmaktadır. Gerçi bu Kanun tahkim sürecinde verilen kararların bildirilmesi hakkında "*tebligat*" kavramını kullanmaktan imtina etmiş onun yerine "*bildirim*" kavramını kullanmayı tercih etmiştir. Hakemlerce düzenlenecek görev belgesinde, tahkim sırasında bildirim için taraflarının adresinin bu belgede yer alması öngörülmüştür (MTK m. 10/E). Ayrıca yazılı bildirimlerin alınmasını düzenleyen maddeye göre, *"Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça herhangi bir yazılı bildirim, bizzat gönderilene ya da gönderilenin yerleşim yerine, olağan oturma yerine, iş yerine veya posta adresine teslim edildiği takdirde alınmış sayılır";* aynı maddeye göre, bil-

---

[31] **Yılmaz/Çağlar,** s. 53;

[32] **Yılmaz/Çağlar,** s. 54 vd.; **Pekcanıtez/Yeşilırmak,** Pekcanıtez Usûl, C. III, s. 2630; **Özbay/Korucu,** s. 208 vd.

[33] **Yeşilova**, s. 111.

[34] **Değnekli**, s. 42; Ayrıca bkz. **Okumuş**, s. 196.

dirim yerinin bulunamaması gönderilenin bilinen son yerleşim yerine, olağan oturma yerine, iş yerine veya posta adresine *taahhütlü mektupla* veya *teslim teşebbüsünün belgelendiği herhangi bir başka vasıta ile gönderilen yazılı bildirimler* alınmış sayılır (MTK m. 14). Bu fıkra hükümlerinin mahkemeler tarafından yapılan tebligata uygulanmayacağı da maddede vurgulanmıştır. Kanımızca bu hükümler, tahkim yargılamasında özel tebligatın bir türü olarak hakemler tarafından taahhütlü mektupla (postayla) tebligat yapılabileceğini göstermektedir.

Buna göre Milletlerarası Tahkim Kanunu'na tabi tahkim yargılamasında, tebligatın muhatabın kendisine veya posta adresine teslim edilmesini sağlayacak herhangi bir usûl ile tebligat mümkündür. Taraflar hakem kararının mahkeme aracılığıyla tebliğ ettirilmesini kararlaştırabilecek olmalarına rağmen bu yöntem şart değildir[35]. Muhatabın bildirim yerinin bulunmaması hâlinde ise yine kanunda belirlenen adreslerden birine taahhütlü mektupla tebligat yapılması mümkündür. Belirtmek gerekir ki MTK'nın tebligata ilişkin hüküm tebligatın yapılıp yapılmadığı veya ne zaman yapıldığı konusunda ayrıntı usûl hükümleri içermediğinden, bu konularda hakemlere geniş takdir yetkisi tanınmaktadır[36].

Öğretide haklı olarak eleştirildiği üzere, tahkim yargılamasında tebligatın ne zaman yapılmış sayılacağı, muhatap yerine tebligat yapılabilecek kişilerin kimler olduğu, tebliğ imkansızlığı hâlinde tebligatın nasıl tamamlanacağı ve tebligatın ne zaman yapılmış sayılacağı konularında belirsizlik olup, bu konuda taraflarca veya tahkim kurumu tarafından bir belirleme yapılmamışsa tahkimi yürüten hakemlerin takdir yetkisi olduğu kabul edilmelidir. Ancak tahkimde de dikkate alınması gerekli silahların eşitliği ilkesi ve adil yargılanma hakkı dikkate alındığında, doğrudan hukuki dinlenilme hakkıyla ilişkili olan tebliğ işleminin geçerliliği konusunda somut yargılamalarda uyuşmazlıklar çıkması olasıdır[37].

Hukuk Muhakemeleri Kanunu uyarınca yürütülen tahkimde tebligatla ilgili sorulardan biri, tahkim yargılamasında Tebligat Kanunu m. 35'e

---

35 **Akıncı**, s. 248.

36 **Yeşilova**, s. 119.

37 **Yeşilova**, s. 122 vd.

göre tebligat yapılıp yapılamayacağıdır. Katıldığımız görüşe göre, taraflarca tahkim yargılamasında taraflardan birinin adresini değiştirmesi hâlinde yenisini bildirmemesinin tebligata ilişkin sonuçları belirlenmiş veya taraflarca kabul edilen tahkim kuralları arasında bu konuda düzenleme varsa, silahların eşitliği ve hukuki dinlenilme hakkına ilişkin temel ilkeler dikkate alınarak bu usûlle tebligat yapılabilir. Taraflarca veya kabul edilen tahkim kurallarında tebligat usûlü belirlenmemişse, tebliğ işlemleri Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacağından ve tahkim hukuki niteliği itibariyle yargılama faaliyeti olduğundan, Tebligat Kanunu kapsamında kazai organlar arasında yer aldığı kabul edilmelidir[38]. Bununla beraber bu konudaki tereddütleri ortadan kaldırmak için Tebligat Kanunu'nda düzenleme yapılarak kazai organlar arasında tahkim mercileri de sayılmalıdır.

Tahkimde taraflarca aksi kararlaştırılmadığı için hakemler tarafından Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebligat yapılması gereken durumlarda, tebligatta kullanılacak belgeler bakımından da bu Kanun hükümleri ve Tebligat Yönetmeliği ile şekli belirlenen formlar kullanılmalıdır[39].

Bir görüşe göre, HMK uyarınca yürütülen tahkimde tebligata ilişkin bu düzenlemeye rağmen, taraflar arasında anonim, limited veya sermayesi paylara bölünmüş komandit şirket varsa, bunlara Tebligat Kanunu ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği hükümlerine göre elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur[40]. Bu görüş, sadece sermaye şirketleri bakımından dile getirilmişse de aynı yaklaşımın benimsenmesi hâlinde, elektronik tebligat yapılması zorunlu olan tüm kişiler bakımından aynı sonuca varılmalıdır. 15.03.2018 tarih 30361 sayılı Resmî Gazetede Yayınlanan 7101 sayılı Kanunla Tebligat Kanunu madde 7/a değiştirilmiş ve sadece sermaye şirketleri bakımından değil, kanunlarla kurulanlar da dahil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişileri ve aynı hükümde sayılan diğer gerçek ve tüzel kişiler bakımından elektronik tebligat zorunluluğu getirilmiştir.

---

[38] HMK m. 438 uyarınca tahkim yargısında yapılacak tebligatın kazaî tebligat olduğu kabul eden görüşler için bkz. **Özbay/Korucu,** s. 208; **Budak/Karaaslan**, s. 496, Kn. 60-62. **Yardımcı,** s. 7.

[39] **Deynekli**, s. 43.

[40] **Pekcanıtez/Yeşilırmak,** Pekcanıtez Usûl, c. III, s. 2630.

Kanımızca elektronik tebligat zorunluluğu, Türk Ticaret Kanunu ve Tebligat Kanunu uyarınca kendilerine elektronik tebligat zorunluluğu getirilen kişilere, Tebligat Kanunu uyarınca tebligat yapılması gereken durumlar bakımından geçerlidir. Tebligat Kanunu uyarınca tebligat yapılması gerekli olmayan özel durumlarda ise -taraflarca aksinin kararlaştırılması hâlinde iç tahkim ve milletlerarası tahkim bunun örneklerindendir- elektronik tebligat yapılması zorunluluğu bulunmamaktadır. Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda düzenlenen tahkim bakımından, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde Tebligat Kanunu hükümleri uygulanacağından; elektronik tebligat zorunluluğundan söz edilebilir. Ancak taraflarca aksi kararlaştırılmışsa, Tebligat Kanunu m. 7/a'da sayılan kişilere de kararlaştırılan bu usûle göre tebligat yapılması mümkündür. Zira Tebligat Kanunu, tebligat işlemleri bakımından genel kanun niteliğinde olup diğer kanunlarda tebligata ilişkin diğer hususlar özel hüküm olarak kabul edilmelidir[41]. Özel hükmün tespitinde birkaç ölçütten hareket edilmelidir. Öncelikle uygulama alanı daha geniş olan hüküm genel hükümdür. Buna göre Tebligat Kanunu'nda düzenlenen ve özel hukuk tüzel kişilerine elektronik tebligat yapılması zorunluluğu getiren hüküm, özel hukuk tüzel kişilerinin taraf olduğu tüm dava ve işleri kapsadığından genel hükümdür. Tahkimde tebligat usûlüne ilişkin hüküm ise sadece tahkim bakımından tebligat usûlüne ilişkin bir düzenleme içermektedir. İkinci bir ölçüt ise genel hükmün konuyu genel hatlarıyla düzenlemesidir. Tebligat Kanunu'nun elektronik tebligat zorunluluğuna ilişkin hükmü, genel olarak tüm durumları dikkate alarak elektronik tebligat yapılması gereken tüm kişileri düzenlediğinden genel hüküm niteliğindedir. Buna karşılık, tahkimde tebligata ilişkin hüküm ise özellikle ve sadece tahkim yargılaması bakımından tebligat usûlünü düzenlemektedir. Bir diğer ölçüt, genel hükmün var olması hâlinde, özel bir hüküm olmasa dahi bir boşluk doğmayacaktır. Buna göre, tahkimde tebligat usûlüne ilişkin özel bir düzenleme olmasaydı dahi Tebligat Kanunu'nun genel hükümleri ve elektronik tebligata ilişkin hükümler uygulanabilecektir. Nitekim HMK'nın tahkimde tebligata ilişkin düzenlemesi de aksine bir düzenleme olmadıkça tebligatın Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılacağını düzenlemektedir. Sonuç olarak tahkimde

[41] **Yılmaz/Çağlar,** s. 59;

tebligat usûlünü düzenleyen hüküm hem fiziki tebligat hem de elektronik tebligat bakımından özel hüküm niteliğindedir. Önceki tarihli özel hüküm ile sonraki tarihli genel hüküm arasında çapraz çatışma olması hâlinde, hangi hükmün uygulanması gerektiği tartışmalı olmakla birlikte, katıldığımız görüşe göre genel hüküm ile özel hüküm ilga edilemez ve özel hükmün uygulanması gerekir. Kanımızca belirli bir özel duruma ilişkin düzenleme yürürlükte ise sonraki tarihli genel hüküm yerine özel hükmün uygulanması tercih edilmelidir[42]. Tebligat Kanunu'nda yapılan son düzenlemeyle, birçok durumda elektronik tebligat genel düzenleme hâline getirilmiştir ve kanunda belirtilen kişilere öncelikle elektronik tebligat yapılmalıdır. Diğer yandan özellikle tahkimde zaman ve masraftan tasarruf edilebilmesi bakımından tarafların daha basit tebligat usûlleri benimsemesinin önünü kapatmamak gerektiği kanısındayız. Hakemler bakımından e-tebligat sisteminden kaynaklanan bir sorun da hakemlerin sistemde tanımlı olmamasıdır. Tahkimde Tebligat Kanunu m. 7/a'da sayılan kişiler bakımından Tebligat Kanunu'na göre elektronik tebligat zorunluluğu getirilmesi hâlinde, hakemlerin Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebligat yaptırmaları için mahkemeden yardım almaları gerekir ki bu yine tahkim yargılamasının uzamasına neden olacaktır.

HMK ve MTK uyarınca yürütülen tahkim yargılamalarında hakem kararlarına karşı iptal davası açılmak istendiğinde, dava açma süresi hakem kararının taraflara bildirildiği tarihten itibaren işlemeye başlar (HMK m. 439/4; MTK m. 14, m. 15/A). Bu nedenle iptal davası açma süresinin işlemeye başlaması için ilgili hakem kararının taraflara Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerekli ve şart değildir. Ayrıca taraflardan birinin hakem kararının sonradan mahkeme kararıyla tebliğini istemesi, hakem heyetinin daha önce yaptığı bildirimin (tebligatın) sonuçlarını kaldırmaz. Başka bir deyişle, iptal davası açma süresi bu durumda dahi mahkemenin tebligatıyla değil, hakem heyetinin daha önceki tebliğ işlemiyle işlemeye başlar[43].

---

[42] Hukuk kuralları arasında çatışma olması durumunda dikkate alınması gereken ilkeler konusunda bkz. **Gözler**, s. 369 vd., s. 376-377.

[43] **Pekcanıtez/Yeşilırmak,** Pekcanıtez Usûl, C. III, s. 2738; **Akıncı**, s. 258 vd.; **Yeşilırmak**, Hakem Kararlarının Saklanması, s. 266; **Işık**, s. 393

4. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da tüketici hakem heyeti kararlarının tebliğine ilişkin özel düzenleme bulunmaktadır. Kanuna göre, tüketici hakem heyeti tarafından tebliği gereken evrak, taraflara veya vekillerine 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliğ edilir. Bu kapsamda tebligat yapılamadığı durumlarda ise 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır (TKHK m. 70/2). Maddede öncelikle Vergi Usûl Kanunu'na göre e-tebligat yapılması bu mümkün olmadığında ise Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ yapılacağı açıkça düzenlenmiştir (TKHK m. 70/2). Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği'ne göre ise Vergi Usûl Kanunu'nun 107/A maddesi hükümlerine göre kurulmuş olan teknik altyapı kullanılarak elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumlarda, öncelikle Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesi hükümleri uygulanır. Ancak herhangi bir sebeple elektronik ortamda tebligat yapılamadığı durumda, kararlar taahhütlü mektupla gönderilir (THHY m. 23). Kanun taahhütlü mektupla tebliğ usûlünü düzenlememiş, sadece Tebligat Kanunu'na göre tebligat yapılabileceğini belirtmişse de[44] Yönetmeliğe göre, tüketici hakem heyeti kararları, diğer tebliğ seçeneklerinin kullanılamaması hâlinde taahhütlü mektupla tebliğ edilebilir. Bu düzenlemeye göre, tüketici hakem heyeti kararına karşı yargısal başvuru yolu olan itiraz süresi, e-tebligat yapılamayan durumlarda hakem heyeti kararının taraflara taahhütlü mektupla tebliğ edilmesiyle birlikte başlar.

Tüketici hakem heyeti, uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan isteyebilir. Bilgi ve belge isteme yazıları da yukarıda açıklanan usûle göre öncelikle Vergi Usûl Kanunu 107/A maddesi hükümlerine göre elektronik ortamda tebliğ edilir. Bu kapsamda tebligat yapılamadığı durumlarda ise 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 7/A maddesine göre e-tebligat yapılır[45]. Tebligat

---

[44] Ayrıca bkz. **Budak**, Tüketici Hakem Heyetleri, s. 96.

[45] Tüketici hakem heyetlerinin her biri kayıtlı elektronik posta (KEP) adresine sahip olup, bu adres üzerinden e-tebligat yapabilmekte ve alabilmektedir. Bilgi ve belge istenen kurum ve kuruluşlar, hızlı ve kolay şekilde tüketici hakem heyetlerine elektronik ortam-

Kanunu uyarınca e-tebligat yapılamayan durumlarda ise bilgi ve belge isteme yazıları taahhütlü mektupla istenir. Gecikmesi hâlinde zarar doğabilecek işlerde, gerekçe belirtilmek suretiyle, memur vasıtasıyla tebligat yaptırılabilir (THHY m. 13). Hakem heyetlerinin taraflardan veya ilgili kişi ve kurumlardan bilgi talep etmesi hâlinde, istenen bilginin iletilmesi için gerekli süre, taahhütlü mektupla bildirimin yapılmasından itibaren başlatılmaktadır. Yönetmelikte taahhütlü mektupla tebligattan açıkça söz edilmemiş, "bilgi ve belge isteme yazılarının taahhütlü mektupla gönderileceği" ifade edilmiş ise de cümlenin devamında memur vasıtasıyla da tebligat yapılabileceği düzenlendiğinden, taahhütlü mektupla yapılan bildirimin tebligat olarak kabul edilmesi gereklidir.

5. Sigortacılık Kanunu ve Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik

Sigortacılıkta Tahkime İlişkin Yönetmelik'te ise sigorta hakemlerinin ve itiraz hakem heyetinin kararlarını Komisyon Müdürüne tevdi edeceği, Komisyon Müdürünün en geç üç iş günü içinde kararı taraflara *bildireceği* düzenlenmiş olmasına rağmen (STİY m. 16/B-1), bu *bildirimin* hangi usûlle yapılacağı ve tebligat niteliğinde olup olmadığı düzenlenmemiştir.

Uygulamada, Sigorta Tahkim Komisyonu 7201 sayılı Tebligat Kanunu kapsamında tebligat çıkarmaya yetkili kazai merciler arasında sayılmadığından; tebliğler, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmamaktadır. Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvuru formlarında, başvuru sahibinin "*Sigorta Tahkim Komisyonu veya hakemler tarafından, tarafıma yapılacak tüm bildirimlerin yukarıda beyan etmiş olduğum yazışma adresime veya elektronik posta (e-posta) adresime veya 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesi ve 09.01.2013 tarihli Elektronik Tebligat Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca, Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) adresime yapılmasını, bu şekilde yapılacak bildirimlerin tarafıma yapılmış yasal bir tebligat olduğunu ve tüm sonuçları ile tarafımı bağlayacağını,*" beyan etmesi ve bu beyanı

da bu bilgileri sunabilmektedir. (https://tuketici.ticaret.gov.tr/haberler/elektronik-tebligat-sistemie-tebligat-ve-kayitli-elektronik-posta-kep-hizmeti, E.T. 25.12.2023).

imzalaması istenmektedir[46]. Bu beyanın Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvuran taraflarca imzalanması ve muvafakatlerinin alınması, tarafların sigorta tahkimi bakımından Tebligat Kanunu dışında farklı bir tebligat usûlü kabul etmeleri sonucu doğurmaktadır[47].

Sigorta Tahkim Komisyonu'nda, tahkim ve itiraz aşamasında verilen nihai hakem kararları, başvurucu ve sigorta kuruluşu vekillerine (veya asillerine) varsa KEP adresleri üzerinden yoksa taahhütlü mektup (posta) yoluyla gönderilmektedir. Ara kararlar ise Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi (SBM) Online Sistemi üzerinden vekillerin tanımlı elektronik posta adreslerine otomatik şekilde tebliğ edilmektedir. Vekil ile takip edilmeyen başvurularda ise başvuru sırasında alınan beyanda e-posta adresi bildirilmişse sistem üzerinden başvurucunun veya sistemde kayıtlı sigorta şirketinin e-posta adresine iletilmektedir. Eğer başvurunun e-posta adresi mevcut değilse ara kararlar da taahhütlü mektupla tebliğe çıkartılmaktadır[48].

Sigorta Tahkim Komisyonu hakemleri tarafından 2022 yılında 334.145 nihai karar verildiği[49] dikkate alınırsa, sigorta tahkiminde tebliğ işleminin önemi de ortaya çıkmaktadır. Bu kararların çoğuna karşı itiraz veya temyiz yolu açık olup hakem kararlarına karşı başvuru süreleri, tebliğ ile işlemeye başlar. İtiraz Tahkim Komisyonu'nun kararına karşı temyize başvurulmak istenirse temyiz süresi, Müdürlüğün kararı taraflara bildirmesi ile işlemeye başlar. Karar, dosyasıyla birlikte aynı zamanda görevli mahkemeye tevdi edilmekteyse de görevli mahkemenin kararı tebliğ edeceğine dair bir düzenleme bulunmamaktadır[50]. Bu durumda mevzuat açıkça bir tebliğ işleminden söz etmemişse de temyiz süresinin işleyebilmesi bildirime bağlandığına göre, bu bildirim artık tebligat işlemi

---

[46] http://www.sigortatahkim.org/files/bsvrformuword.doc (E.T. 12.12.2023).

[47] Aynı yönde bkz. **Parlak**, s. 269 vd.

[48] Sigorta Tahkim Komisyonu tebligat servisine yapılan bilgi edinme talebi üzerine hukuk servisinden 20 Aralık 2023 tarihli e-postayla alınan bilgidir. Ayrıca bkz. **Kayıhan/Selanik,** s. 128

[49] Sigorta Tahkim Komisyonu 2022 Yılı Faaliyet Raporu, s. 37, http://www.sigortatahkim.org.tr/files/faaliyetraporu_2022_web.pdf (E.T. 21.12.2023).

[50] **Yeşilova/Yeşilova Aras,** Sigortacılıkta Tahkim, s. 555

olarak kabul edilmelidir. Hakem kararlarının taraflara Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilmesi gerektiğine dair eski tarihli aksi yönde Yargıtay kararları bulunmaktaysa da[51] Sigortacılık Kanunu m. 30/16/son cümlede 22/7/2020 tarihinde 7251 sayılı Kanunla değişiklik yapılmıştır. Hükmün yeni hâline göre, hakem kararları komisyon müdürü tarafından taraflara bildirilir ve ayrıca kararın aslı dosya ile birlikte komisyon tarafından saklanır. Uygulamada ise taraflardan biri temyize başvurmak istediğini Sigorta Tahkim Komisyonuna bildirdiğinde; Komisyon, temyiz sürecinin işletilebilmesi ve dosyanın Yargıtay'a gönderilebilmesi için dosyayı adli takip birime göndermekte ve dosyaya değişik iş numarası verilerek taraf ayrıca bilgilendirilmektedir. Bunun üzerine taraf temyiz dilekçesini mahkemeye sunarak temyize başvurmaktadır. Ancak temyiz edilmeyen dosyalar mahkemeye gönderilmemekte ve mahkeme tarafından taraflara bilgilendirme yapılmamaktadır. Sonuç olarak bu kanun değişikliğinden sonraki dönemde, sigorta tahkiminde, itiraz tahkim komisyonu tarafından verilen hakem kararlarının taraflara mahkeme tarafından tebliğ edilme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle temyiz süresi mahkemenin tebliği ile değil, Sigorta Tahkim Komisyonu'nun daha önce yaptığı tebliğ işlemiyle işlemeye başlamalıdır[52].

---

[51] 7251 sayılı Kanunda Sigortacılık Kanunu m. 30/16/son cümlede değişiklik yapılmadan önce, hakem kararları müdürlükçe taraflara bildirilse dahi ayrıca mahkemeye sunulmakta ve mahkeme tarafından saklanmaktaydı, dolayısıyla hakem kararlarına karşı temyiz süresinin işleyebilmesi için taraflara mahkeme tarafından tebliğ yapılması şeklinde uygulama mevcuttu. Bkz. "… Söz konusu mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, 5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu ve konuyla ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca, sigorta tahkim komisyonu itiraz hakem heyeti kararlarının tebliği ve temyizi hâlinde yapılması gereken tüm iş ve işlemler bakımından Sigorta Tahkim Komisyonu'na verilmiş bir görev ve yetki bulunmamakta olup komisyon müdürü tarafından yapılması öngörülen "bildirimin" kararın tebliği mahiyetinde kabulü mümkün değildir. Bu itibarla, az yukarda açıklanan HMK hükümleri çerçevesinde, itiraz hakem heyetince verilen karar kendisine tevdi edilen mahkeme, itiraz hakem heyeti tarafından verilen kararı, taraflara tebliğe çıkarmakla ve müteakip işlemleri yapmakla yükümlü olup her iki taraf bakımından da temyiz süresi, hakem kararının kendilerine usûlen tebliğinden itibaren işlemeye başlayacaktır…" (11. HD., 22.6.2017, 2074/4019) 11. HD., 4.7.2017, 2016/14445-4070; 11. HD., 28.2.2018, 467/1527 Kararlar için bkz. **Yeşilova/Yeşilova Aras,** Sigortacılıkta Tahkim, s. 555. Ayrıca bkz. 11. HD, 11.9.2017, 2016/7297, 2017/4195 (Lexpera).

[52] Ayrıntılı açıklama için bkz. **Parlak**, s. 274 vd.

Tebligata ilişkin özel hükümler içeren Kanun ve diğer mevzuatta, Tebligat Kanunu ve Yönetmeliğine göre tebligat yapılacağına dair açık hüküm bulunmadıkça, tebligat özel hükme göre yerine getirilir. Özel kanunlarda tebligata ilişkin özel hüküm bulunmamakla birlikte tebliğ edilmesi gereken işlemler söz konusu olduğunda ise tebligatı çıkaran merci veya kişi Tebligat Kanunu'nun 1'inci maddesinde sayılan kurum ve kuruluşlardan ise tebligatın Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılması gerekir (STİY m. 16/B, I). Sigortacılık Kanunu'nda da Tahkim Komisyonu kararının taraflara nasıl tebliğ edileceğine dair açık ve ayrı bir düzenleme yer almamaktadır. Bununla birlikte Sigortacılık Kanunu'nda hüküm bulunmayan hâllerde Hukuk Usûlü Muhakemeleri Kanunu'nun hükümlerinin, sigortacılıktaki tahkim hakkında da "kıyasen" uygulanacağı düzenlenmiştir (SK m. 30/ 23). Söz konusu düzenleme genel olarak HMK'ya atıfta bulunmuş olup bu atfın HMK'nın genel hükümlerine mi yoksa tahkime ilişkin hükümlerine mi ait olduğu belirsizdir[53]. Sigorta tahkimi, hukuki niteliği itibariyle sigortacılık alanında uygulama bulan özel bir tahkim usûlü olduğuna göre, HMK'nın tahkime ilişkin hükümlerinin kıyasen uygulanması ve tebligatla ilgili usûlün belirlenmesi için öncelikle tahkime ilişkin hükümlerine bakılması gerekir. Tahkime ilişkin hükümlerde düzenleme yoksa, HMK'nın genel hükümleri uygulanmalıdır. HMK'nın tahkimde tebligatı düzenleyen 438'inci maddesine göre, "*Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça tebligat, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır*". Bu hükmün kıyasen sigortacılık tahkimine uygulanması hâlinde, taraflarca veya sigorta tahkim mevzuatıyla özel bir tebligat usûlü belirlenmemişse tebligat, Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılmalıdır[54].

Sigorta Tahkim Komisyonu'nun uygulaması ve mevzuat hükümleri dikkate alındığında, Sigorta Tahkim Komisyonu'na başvuran kişi e-tebligat ve e-posta adresi beyan etmemişse, kişinin başvuru formunda

---

[53] **Öztek**, s. 231

[54] 11. HD, 17.6.2019, 2280/4507 (Kazancı). Bir başka olayda sigorta itiraz hakem heyeti tarafından verilen kararın davalıya iadeli taahhütlü postayla tebliğe çıkarılması üzerine, alma haberi kartında tebliğ tarihinin bulunmaması nedeniyle usûlsüz tebliğ yapıldığından bozma kararı verilmiştir. Bkz. 17. HD, 30.4.2019, 20016/13116, 2019/5370 (Kazancı).

bildirdiği adrese fiziki bildirim yapılması gerekir. Bildirimin hangi yolla yapıldığı Kanunda veya Yönetmelikte düzenlenmemişse de kararların bildirilmesinden itibaren 10 gün içinde tarafın itiraz hakkı olduğundan ve itiraz süresi bildirimle başladığından, bu bildirimin yapıldığının belgelendirilmesi gerekir ki bu işlem tahkim taraflarının kabul etmiş olmaları hâlinde taahhütlü mektup (posta) göndermek suretiyle de yapılabilir.

6. Türkiye Futbol Federasyonu Talimatları

Taahhütlü mektupla tebligata bir başka örnek Türkiye Futbol Federasyonunun (TFF) yargısal kurullarının tebligat usûlleridir. Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'a (TFFKGHK) göre, ilk derece hukuk kurullarının futbol faaliyetlerinin yönetimi ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı tebliğden itibaren Tahkim Kurulu nezdinde itiraz edilebilir (m. 5/3). Aynı Kanuna göre, *"Tahkim Kurulunun futbol faaliyetlerinin yönetimi ve disiplinine ilişkin kararları kesindir. Bunun dışındaki kararlarına karşı tebliğden itibaren bir ay içinde 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 439 uncu maddesine göre iptal davası açılabilir"*. Kanunda ilgili hukuk kurullarının kararlarının tebliğinden söz edilmişse de bu tebliğin hangi usûlle veya hangi mevzuata göre yapılacağı belirtilmemiştir. İlgili hukuk kurullarının tebligatı hangi usûlle yapacağı TFF tarafından yürürlüğe konulan talimatlarla belirlenmiştir[55]. Ayrıca Kanuna göre hukuk kurallarının çalışma usûl ve esasları TFF Statüsü ve talimatlarla düzenlenir (TFFKGHK m. 5/4).

TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatına göre[56], Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından yürütülen tahkim yargılamasında, dava dilekçesi öncelikle davalı tarafın faks numarasına, bu mümkün olmadığında TFF kayıtlarındaki e-posta adresine, bu mümkün olmadığında ise davalının dilekçede belirtilen adresine gönderilir. Bu adreste de tebligatın yapılamazsa tebligat, davalının TFF kayıtlarındaki posta adresine gönderilir ve davalıya ulaşıp ulaşmadığına bakılmaksızın tebliğ edilmiş sayılır (UÇKT

[55] Talimat: "Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve söz konusu Statünün çizdiği çerçevede Yönetim Kurulu tarafından yapılan düzenlemeyi" ifade eder (TFFKGHK m. 2/1/j).

[56] https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/UCK-Talimati.pdf (E.T., 25.12.2023).

m. 14). Adrese yapılacak gönderimin hangi şekilde olacağı talimatta açıkça belirtilmemiştir. Kanımızca, taraflarca görevinin kabul edilmesi hâlinde; kulüpler, futbolcular, teknik adamlar ve futbol menajerlerinin aralarındaki futbolla ilgili her türlü sözleşmeden doğan ihtilafları inceleyen ve karara bağlayan Uyuşmazlık Çözüm Kurulu (UÇKT m. 1), yürüttüğü yargılamalarda diğer tebliğ usûlleriyle tebligat yapılamaması hâlinde taahhütlü mektupla da tebligat yapabilir[57].

Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun özel hukuk uyuşmazlıkları bakımından tahkim yargılaması yürütmeleri ve bu tahkimin niteliği itibariyle kurumsal bir tahkim olması nedeniyle[58], TFF Tahkim Kurulunun veya Uyuşmazlık Çözüm Kurulunun tahkim yetkisinin taraflarca usûlüne uygun olarak kabul edilmiş olması hâlinde, tıpkı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'ndaki düzenleme olduğu gibi bu kurulların kararların tebliğine ilişkin düzenlemeleri geçerli olacak ve Tebligat Kanunu'ndaki hükümler uygulanmayarak tebligat TFF talimatlarına göre yapılabilecektir.

---

[57] Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı "*Madde 14- Dava dilekçesi, öncelikli olarak davalının TFF kayıtlarında yer alan faks numarasına gönderilir. Faks numarasına gönderim yapılamaması hâlinde davalının TFF kayıtlarında yer alan elektronik posta adresine tebligat yapılır. Davalının elektronik posta adresine gönderilen tebligat, gönderim tarihinden itibaren ilgilisine ulaşıp ulaşmadığına bakılmaksızın 5. günün sonunda tebliğ edilmiş sayılır.*

TFF kayıtlarında faks numarası veya elektronik posta adresinin kayıtlı olmaması hâlinde, dava dilekçesi davalının dilekçede belirtilen adresine gönderilir. Bu adreste de tebligatın yapılamaması hâlinde tebligat, davalının TFF kayıtlarındaki posta adresine gönderilir ve davalıya ulaşıp ulaşmadığına bakılmaksızın tebliğ edilmiş sayılır.

Taraf teşkili sağlandıktan sonra, tebligat bilgilerindeki değişikliklerin Kurula bildirilmediği hâllerde, Kurulca son tebligatın yapıldığı usûlle gönderilecek tebligatlar taraflara yapılmış sayılır." https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/UCK-Talimati.pdf, ET. 12.12.2023.

[58] Kurumsal tahkimde taraflar tahkimin belirli bir kurumun veya merkezin bünyesinde gerçekleştirilmesini kararlaştırır veya kanun hükmü gereği bu yönde zorunlu tahkim hükmü bulunur. TFF bünyesinde Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ve Tahkim Kurulu nezdinde gerçekleşen tahkim kurumsal tahkimin örneklerinden biridir. Bkz. **Ekşi**, s. 147 vd.; Ayrıca bkz. **Erdoğan/Yeşildal,** s. 26 vd.

SONUÇ

Tebligat çıkarmaya yetkili merci ve kişiler, sadece Tebligat Kanunu'nda veya Yönetmeliğinde sayılanlardan ibaret olmayıp özel kanun hükümleri veya usûlüne uygun olarak yürürlüğe giren diğer mevzuat hükümleri gereğince yetkilendirilen kişi veya merciler tarafından da kendi kanun ve düzenlemelerine göre tebligat yapılması mümkündür. Tebligat Kanunu uyarınca tebligat çıkarmaya yetkili resmî merciler dışındaki kişiler veya merciler tarafından yapılan bilgilendirme ve belgelendirme işlemlerini özel tebligat olarak nitelendirmek gerekir.

Kanımızca resmî ve özel tebligat sınıflandırması bakımından dikkate alınması gereken ölçüt, sadece tebliğ işlemini yapan merci ya da kişinin resmî sıfatını haiz olup olmamasıdır. Tebligat Kanunu veya diğer kanunlara göre, resmî merciler tarafından tebliğ işlemi gerçekleştirilmekteyse resmî tebligat, bunun dışındaki hâllerde ise özel tebligattan söz edilmelidir. Zira kamu kurum ve kuruluşları tarafından, Tebligat Kanunu hükümleri dışında, özel kanun hükümlerine dayanılarak farklı bir usûl izlenerek resmî tebligat yapılması da mümkündür.

Özel tebligat olarak nitelendirilebilecek bu durumlar, usûl hukuku bakımından daha ziyade, tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri uyuşmazlıklarda tebligat usûlünü serbestçe kararlaştırmalarına izin veren düzenlemelerden veya doğrudan mevzuatta bu şekilde tebligata izin veren hükümlerden kaynaklanmaktadır. Özel tebligata ilişkin tereddütlerin giderilmesi bakımından Tebligat Kanunu'nda yapılacak düzenlemeyle, bu Kanun uyarınca fiziki veya elektronik olarak tebligat yapmaya yetkili kılınan merciler dışında da tebligat çıkarmaya yetkili merci ve kişiler bulunabileceği, bu merci veya kişilerin tâbi oldukları mevzuat hükümlerine uygun yöntemlerle tebligat yapabilecekleri konusunda genel bir düzenleme yapılması uygun olacaktır.

Ayrıca özel tebligat olarak nitelendirilen durumların sayısının belirsiz olması ve özellikle tahkim, tüketici hakem heyeti, sigorta tahkim komisyonu gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının çok sayıda uyuşmazlığın çözümünde rol alması ve kapsamının gittikçe genişlemesi dikkate alınarak, genel olarak Tebligat Kanunu ve Elektronik Tebligat Yö-

netmeliği ile düzenlenen elektronik tebligat yönteminin özel tebligatlar bakımından da kanunda açık düzenleme yapılarak kabul edilmesinin ve elektronik tebligat hizmeti altyapısının bu düzenlemelere elverişli hale getirilmesinin uygun olacağı kanısındayız.

Kanımızca mevzuatın açıkça izin verdiği veya taraflara mevzuat çerçevesinde tebliğ usûlünü kararlaştırma yetkisi tanınan hâllerde, taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebliğ yapılabilir ve ilgililer veya taraflar bilgilenme haklarını bu şekilde kullanabilirler. Tebligat Kanunu ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik taahhütlü mektupla tebligata ilişkin bir tebligat usûlü düzenlememişse de idari bazı süreçlerde ve özellikle tahkimde taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla da tebligat yapılmasının mümkün olduğunu; taahhütle mektupla tebligatta, posta memuru tarafından Tebligat Kanunu'ndaki usûllere göre bir tebliğ mazbatası düzenlenmediğini; tebligata ilişkin hukuki sonuçların ortaya çıkacağını ve taahhütlü mektubun usulüne uygun olarak teslimi sonucunda ilgili mevzuatta öngörülen sürelerin işlemeye başlayacağını belirtmek gerekir. Taahhütlü mektup kayıtlı olarak muhataba teslim edilmekte, teslim tarihi, teslim alan kişi ve imzası, teslim eden kişi bilgileri posta memuru tarafından düzenlenen teslim listesinde kayıt altına alınmaktadır.

İadeli taahhütlü mektupla tebligat yapılması halinde ise ayrıca bir teslim belgesi (alma haberi kartı) düzenlenir. Belgede gönderinin türü (örneğin mektup), gönderinin teslim tarihi, gönderiyi teslim alanın adı soyadı ve imzası ile gönderiyi teslim eden posta memurunun adı soyadı ve imzası yer aldığından, gönderinin muhataba ulaşıp ulaşmadığı ulaştıysa ne zaman ve kim tarafından teslim edildiği belgelendirilir. Bu nedenle iadeli taahhütlü mektupla tebligat, taahhütlü mektupla tebligata nazaran, tebligatın belgelendirme işlevi bakımından daha pratik ve güvenli bir yoldur.

Taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebligat, yapılış şekline göre PTT yoluyla tebligat arasında yer alır. Tebligatı çıkaran kurum ve kişilerin niteliğine göre yapılan ayrıma göre ise resmî veya özel tebligat olarak yapılabilir. Tebligat, resmî kurum ve merciler tarafından çıkarılmaktaysa resmî tebligat, bu kurum ve kişiler dışında kalanlar tarafından çıkarılmaktaysa özel tebligat olarak kabul edilmelidir.

Taahhütlü veya iadeli taahhütlü tebligatın geçerliliği bakımından dikkat edilmesi gereken, hangi tebligat usûlü benimsenmişse posta mevzuatına uygun olarak ilgili tebligat usulünün şartlarına uygun bildirim ve belgelendirme yapılmasıdır. Zira her ikisi de kayıtlı gönderi olmakla birlikte dağıtım ve teslim bakımından bazı farklılıkları bulunmaktadır. Tebligatın iadeli taahhütlü mektupla yapılması hâlinde tebliğ mazbatası düzenlenmesi gerekli değildir. Bununla birlikte iadeli taahhütlü mektuplarda bir teslim alındı belgesi (alma haberi kartı) düzenlenir. İadeli taahhütlü mektubun konusunun belirtilmesi, ilgilisine hangi tarihte ulaştığının ve kim tarafından teslim edildiğinin belgelenmesi tebliğ işleminin sonuç doğurması için gereklidir. Taahhütlü mektupla tebligatta ise mektubun imza karşılığı teslim edilmesi yeterli olup ayrıca alma haberi belgesi düzenlenmesi ve tebligatı çıkaran merci veya kişiye gönderilmesi gerekli değildir.

Taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupta tebliğin hangi tarihte yapılmış sayılacağına dair posta mevzuatında düzenleme yoktur. Kanımızca taahhütlü veya iadeli taahhütlü mektupla tebliğ, gönderinin alıcıya veya alıcı adına gönderiyi almaya yetkili kişiye teslim tarihinde tebliğ edilmiş sayılır. Mektubun posta mevzuatının izin verdiği alıcı dışındaki diğer kişilere teslim edilmesi suretiyle de tebligat mümkündür. Alıcı veya alıcı adına mektubu alabilecek kişilere teslim sırasında ulaşılamadığı takdirde ise haber kağıdının adresin kapısına yapıştırıldığı tarihte tebliğ yapılmış sayılmalıdır.

Ayrıca belirtmek gerekir ki tebligat doğrudan kişilerin hukuki dinlenilme hakkını etkileyen bir işlem olduğundan tebligat işlemleri, tebligat usulü ve tebligat türleri konusunda Tebligat Kanunu'nda yapılacak genel bir düzenlemeyle, Tebligat Kanunu'nda öngörülen tebligat türleri dışında, diğer kanunlarda ve mevzuatta düzenlenebilecek tebligat türlerine açıkça atıfta bulunulmalı ve tüm tebligat türlerine ilişkin uyulması zorunlu genel ilkeler ve esaslar Tebligat Kanunu ile belirlenmelidir. Böylece tebligat türleri diğer mevzuat hükümlerinde farklı şekilde düzenlenebilirse de bu tür tebligatların Anayasaya ve tebligat hukukunun temel ilkelerine aykırı şekilde düzenlenmesinden kaynaklanan hukuka aykırılıklar ve belirsizlikler asgari düzeye indirilebilir.

KAYNAKÇA

AKCAN, R., Faks İle Tebligat Yapılması Sorunu, Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, (s. 1-10).

AKCAN, R., Medeni Usûl Hukuku Açısından Faks Metinlerinin Önemi ve Delil Değeri, SÜHFD, C. 9, S. 1-2, Y. 2001, (s. 159-187).

AKINCI, Z., Milletlerarası Tahkim, 4. Baskı, İstanbul 2016.

AKKAN, M., Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler, Haluk Konuralp Anısına Armağan, C. I, Ankara 2009, (s. 31-63)

AKKAYA, T., "Tebligatın Anlamı, Tebligat Çıkarmaya ve Tebligat Yapmaya Yetkili Merciler ve Tebligat Yapılabilecek Kişiler", Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku, Ed. Esra Yakut/Filiz Tepecik, Eskişehir 2020.

ALBAYRAK, H., Tebligat Hukuku, Ankara 2022.

BUDAK A. C./Karaaslan, V., Medeni Usûl Hukuku, İstanbul 2022.

BUDAK, A. C. "6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'a Göre Tüketici Hakem Heyetleri". Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 16, 2014, (s. 77-103).

DEYNEKLİ, A., "HMK'ya göre Tahkimde Yargılama Usûlü", IVXX. Çözüm Arama Konferansı "İç Tahkim Ve Uygulamaları" İntes Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası, Ankara 2013, https://intes.org.tr/wp-content/uploads/2020/07/tahkim.pdf, (E.T. 12.12.2023).

EKŞİ, N., Spor Tahkim Hukuku, İstanbul 2015.

ERDOĞAN E./YEŞİLDAL S., "Türkiye Futbol Federasyonu Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakkında Bazı Düşünceler", Anadolu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 9, S. 1, Ocak 2023, (s. 19-37).

GÖZLER, K., Hukuka Giriş, Bursa 2018.

IŞIK S., MTK VE HMK Kapsamında Hakem Kararlarına Karşı İptal Davası, İstanbul 2022.

KAYIHAN Ş./SELANİK A. A., Sigorta Hukukunda Alternatif Çözüm Yolları ve Tahkim Usulü, 2. Baskı, Ankara 2023.

KURŞAT Z./KOÇ E., "Sözleşmelerde Yer Alan Tebligata İlişkin Hükümlerin Değerlendirilmesi", TAAD, Y. 12, S. 46, Nisan 2021, (s. 37-54).

KURT KONCA, N., Türk Hukukunda Tebligata İlişkin Güncel Sorunlar Ve Çözüm Önerileri, TBB Dergisi, 2014 (114), (s. 239-274).

MUŞUL, T., Tebligat Hukuku, 6. Baskı, İstanbul 2016.

OKUMUŞ, N., "Türk Tahkim Hukukunda Hukuki Dinlenilme Hakkına Riayet Edilmemesi Sebebiyle Hakem Kararlarının İptali (HMK M. 439/ 2, F)", EBYÜHFD, C. XXII, S. 1–2 (2018), s. 191-208.

ÖZBAY, İ./KORUCU, Y., Hukuk Muhakemeleri Kanunu Çerçevesinde Tahkim (HMK m. 407-444), Ankara 2016.

ÖZMEN, S., Telefaks Cihazları (Facsimilie) İle Gönderilen İrade Beyanlarının Medeni Hukuk Ve Usûl Hukuku Açısından Sonuçları, ABD, 1990/1, (s. 72-84).

PARLAK F. T., Sigorta Tahkim Yargılaması, Ankara 2023.

PEKCANITEZ Usûl, Medeni Usûl Hukuku, C. III, 15. Baskı, İstanbul 2017.

TURHAN F., "Ceza Muhakemesinde Hakim ve Mahkeme Kararlarının İlgilisine Bildirilmesi", Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, C. 27, S. 2, Aralık 2021, (s. 898-932).

TÜZÜNER, Ö., Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi, Ankara Barosu Dergisi, 2011/4, (s. 137-159)

YARDIMCI, T. E. "Yeni Elektronik Tebligat Yönetmeliği Çerçevesinde Elektronik Tebligat". Ankara Barosu Dergisi, 2019, C. 77, S. 3, (s. 1-38).

YEŞİLIRMAK A., "MTK ve HMK'ya Göre Tahkim Dosyası Ve Hakem Kararlarının Saklanması", TBB Dergisi 2017, S. 133, (s. 261-268).

YEŞİLOVA, B., 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun ve Tebliğe İlişkin Diğer Hükümlerin Tahkimde Uygulama Yeri, Legal Uluslararası Ticaret ve Tahkim Hukuku Dergisi (UTTDER), 2014, C. 3, S. 1, (s. 97-128).

YEŞİLOVA, B./YEŞİLOVA ARAS, E., "Sigortacılıkta Tahkim Kararları ve Kanun Yolları (Sigortacılık Kanunu m. 30)", Ed. Samim Ünan/Emine Yazıcıoğlu, Sigorta Hukuku Sempozyumları - Sorumluluk Sigortaları Sempozyumu 1-2 Aralık 2017 / Sigorta Hukukunda Güncel Sorunlar Sempozyumu 2-3 Şubat 2018, İSTANBUL 2018, (s. 507-556).

YILMAZ, E./TACAR, Ç. Tebligat Hukuku, 6. Baskı, Ankara 2013.